

VERTROUWELIJK

INTERNATIONAAL COMITÉ TER BEVORDERING VAN DE HANDEL.

S a m e n v a t t i n g

Het Internationale Comité ter Bevordering van de Handel (International Committee for the Promotion of Trade, ICPT), dat werd opgericht na de o.l.v. de communistische Vredesbeweging in april 1952 georganiseerde internationale economische conferentie te Moskou is rond de jaarwisseling 1956/1957 opgeheven.

Hoewel als argument voor deze opheffing o.m. de recente uitbreiding der Oost-West-handel wordt aangevoerd, waardoor dit comité min of meer overbodig zou zijn geworden, moet daarnaast rekening worden gehouden met de mogelijkheid, dat de Sowjet-Unie een blijvend optreden van het ICPT vanwege zijn duidelijk communistisch karakter in de huidige omstandigheden ongewenst acht.

De Sowjet-Unie blijkt bij haar pogingen de Oost-West-handel te verruimen thans bij voorkeur gebruik te maken van de officiële regeringskanalen. Allereerst gaan de gedachten daarbij uit naar een zo mogelijk nog dit jaar te houden internationale economische conferentie onder auspiciën van de UNO. Daar zou men o.m. moeten spreken over een te vormen "Wereldhandelsorganisatie" binnen het kader van de Verenigde Naties.

Aan de vroeger met het ICPT verbonden nationale comité's ter bevordering van de handel blijven nog enige taken toebedeeld. Het Nederlandse comité is echter - anders dan de comité's in enkele andere landen - reeds geruime tijd ter ziele.

De laatste tijd wordt van communistische zijde o.m. langs parlementaire weg, in het kader van het streven naar verruiming van de Oost-West-handel, vooral aandacht besteed aan uitbreiding van de handelsbetrekkingen tussen het Westen en de Chinese Volksrepubliek.

juli 1957.

INTERNATIONAAL COMITÉ TER BEVORDERING VAN DE HANDEL.

Inleiding.

Op initiatief van de communistische Wereldvredeesraad werd in 1951 een internationaal voorbereidingscomité in het leven geroepen, dat tot taak kreeg een internationale economische conferentie te organiseren. Hierbij zat stellig de bedoeling voor het politiek en economisch isolement, waarin de Sowjet-Unie en haar satellietstaten vooral in de jaren na 1948 waren geraakt, te doorbreken.

Op uitnodiging van de Sowjet-Unie vond de bewuste conferentie in april 1952 in Moskou plaats. Deze bijeenkomst resulteerde o.m. in de vorming van een Comité ter Bevordering van de Internationale Handel (Committee for the Promotion of International Trade, CPIT), later omgedoopt in Internationaal Comité ter Bevordering van de Handel (International Committee for the Promotion of Trade, ICPT).

De conferentie in Moskou werd bijgewoond door zakenlieden uit een groot aantal landen, van wie velen - ook later - in de overtuiging verkeerden, dat het ICPT een zuiver economisch karakter droeg. In feite was het ICPT politiek van opzet, aangezien het voornamelijk tot doel had een eind te maken aan de Amerikaanse "hegemonie" op het gebied van de internationale handel, waarvan het bestaande strategische handelsembargo volgens Moskou een uitvloeisel zou zijn.

Het ICPT trad op als coördinator van de activiteit der nationale comité's ter bevordering van de handel, welke in ruim 20 landen, waaronder Nederland, werden opgericht. Deze coördinatie-arbeid werd ondersteund door het maandelijks uitgegeven informatiebulletin dat in september 1955 de naam "International Trade" ontving

Het is moeilijk na te gaan, welke invloed het ICPT heeft gehad op de uitbreiding van de handel tussen Oost en West sinds 1952.

Het Nederlandse comité heeft in elk geval nooit enige betekenis gehad. Voor wat betreft de comité's in landen als Frankrijk en vooral Engeland ligt de situatie waarschijnlijk anders.

De voorzitter van het Nederlandse comité, prof.C.W. de VRIES (28-8-1882 Amsterdam), verklaarde reeds in maart 1954 zelf niet (meer) overtuigd te zijn van het nut van het Nederlandse comité.

Opheffing ICPT.

In het bulletin "International Trade" (no. 7/8, juli/augustus 1956) werd het besluit bekend gemaakt de uitgave van deze publicatie te staken. Als reden van dit besluit werd aangevoerd, dat er in de economische betrekkingen tussen Oost en West een gunstige wending was gekomen en dat de problemen, die thans om een oplossing vragen, "een meer technisch karakter dragen en een behandeling vragen, welke van land tot land verschilt". In deze nieuwe situatie zou het genoemde bulletin niet meer voldoen.

Aan deze aankondiging werd evenwel tegelijkertijd toegevoegd, dat "de wil om te streven naar een werkelijke internationale samenwerking" blijft bestaan.

Het staken van de uitgifte van het bulletin "International Trade" was de inleiding tot de opheffing van het ICPT zelf.

Blijkens een mededeling van het Japanse persbureau te Kyodo d.d. 13 oktober 1956 zou de secretaris-generaal van de ICPT, de Fransman Robert CHAMBEIRON, het Japanse comité ter bevordering van de handel namelijk hebben gevraagd naar zijn mening over de volgens CHAMBEIRON noodzakelijke ontbinding van het ICPT. Het ICPT had zijns inziens zijn taak om het contact te bewaren tussen de internationale handelsorganisaties in de verschillende landen vervuld, getuige de recente uitbreiding van de Oost-West-handel.

Blijkens berichten van december 1956 en januari 1957 is het ICPT inderdaad ontbonden.

Mogelijk hebben de eerdergenoemde argumenten inderdaad een rol gespeeld bij het besluit tot opheffing van het ICPT. Het is echter geenszins uitgesloten, dat de Sowjet-Unie het ICPT op internationaal niveau als ondoeltreffend of zelfs als een hinderpaal heeft beschouwd, omdat er de smet van pro-communistische gezindheid aan kleefde.

VERTROUWELIJK

De nationale comité's ter bevordering van de handel zullen evenwel niet worden opgeheven. Zij zullen voortaan echter meer volgens eigen initiatief en met inachtneming der nationale mogelijkheden te werk moeten gaan. Als richtsnoer voor hun optreden werd deze comité's door het ICPT omstreeks december 1956 een lijvig document ter hand gesteld, te beschouwen als politiek testament van het ICPT.

In dit document wordt o.m. gesteld, dat nog veel gedaan moet worden om tot ongelimiteerde internationale handelsbetrekkingen te komen. In dit verband wordt erop gewezen, dat de (Westelijke) nationale comité's op grond van hun ervaringen de handelsgenootschappen in "de landen met centraal-geleide economieën" (i.c. de Sowjet-Unie en haar satellieten) van advies kunnen dienen ten aanzien van de handelsmethoden en -praktijk in de westelijke landen. Dit bilaterale overleg wordt ten zeerste aangemoedigd.

Voorts wordt opgemerkt, dat de handelsorganisaties in de verschillende landen (zoals Kamers van Koophandel en handelsverenigingen) waarschijnlijk een groeiende interesse in de Oost-West-handel zullen hebben naar mate deze handel een grotere betekenis voor de betreffende nationale economieën krijgt en naar mate het probleem om nieuwe markten te vinden acuter wordt.

De verwachting wordt dan ook uitgesproken, dat de bemoeiingen op het terrein van de handel op regerings-niveau zullen toenemen bij voortgaande vermindering der internationale spanning.

De UNO en de internationale handel.

In onmiddellijk verband met het voorgaande moet worden opgemerkt, dat de verminderde interesse van communistische zijde voor een instituut als het ICPT - culminerend in de opheffing ervan - geen vermindering betekent van de belangstelling van het Kremlin voor uitbreiding van het internationale handelsverkeer. Men poogt thans meer langs de officiële regeringskanalen en door bemiddeling van de UNO hetzelfde doel te bereiken.

Reeds in 1955 stelde de Sowjet-delegatie tijdens de zitting van de Economische Commissie voor Europa der Verenigde Naties voor om binnen het kader der UNO een Wereldhandelsorganisatie in het

VERTROUWELIJK

leven te roepen.

In het Sowjet-orgaan "Neue Zeit" d.d. 13 december 1956 wordt in dit verband herinnerd aan een voorstel van de toenmalige Sowjet Minister van Buitenlandse Zaken, D.T.SJEPILOW, in de Algemene Vergadering der UNO om in 1957 een internationale economische conferentie te houden, waarvoor alle landen - lid of geen lid van de UNO - zouden moeten worden uitgenodigd. Daar zou o.m. de kwestie van de oprichting ener Wereldhandelsorganisatie ter sprake moeten komen.

Volgens het bewuste artikel in "Neue Zeit" zijn de laatste jaren wezenlijke resultaten bereikt ten aanzien van de vermindering van de internationale spanning; daarbij zou de "belangrijke ontwikkeling der internationale economische betrekkingen geen geringe rol" hebben gespeeld. In dit verband wordt nog herinnerd aan het XXe congres der CPSU (februari 1956), waar eveneens werd gewezen op de noodzaak om de handel met "de kapitalistische landen" uit te breiden. Een internationale economische conferentie zou gunstige voorwaarden kunnen scheppen voor (verdere) uitbreiding van de Wereldhandel. Gezien de mogelijkheden op dit gebied zou volgens deze visie juist nu de vorming van een Wereldhandelsorganisatie moeten plaats vinden.

De Sowjet-voorstellen op dit punt zijn sindsdien enkele malen herhaald o.m. door SJEPILOW tijdens een op 12 februari van dit jaar tot de Opperste Sowjet gerichte toespraak.

In verband met een en ander is het niet waarschijnlijk, dat de Sowjet-Unie nog resultaat verwacht van een buiten UNO-verband te houden internationale conferentie, als die welke in 1952 in Moskou werd gehouden. Deze veronderstelling vindt steun in een uitspraak van M.V.NESTEROV - president van de Sowjet Kamer van Koophandel - in februari van dit jaar, volgens welke een internationale economische conferentie in UNO-verband meer representatief zou kunnen zijn dan die van 1952, waar niet alle landen waren vertegenwoordigd en welke zich meer op zakelijk dan op regeringsniveau bewoog.

VERTROUWELIJK

Tenslotte moge - in aansluiting op het bovenstaande - nog worden herinnerd aan de drang, welke de laatste tijd mede van communistische zijde wordt uitgeoefend op verschillende Westelijke regeringen om de handel met de Chinese Volksrepubliek te verruimen.

Dit was ook de strekking van vragen, welke de algemeen-secretaris van de CPN, Paul de GROOT, op 13 juni j.l. in de Tweede Kamer stelde aan de Nederlandse Ministers van Buitenlandse en Economische Zaken. Daarbij drong hij o.a. aan op de totstandkoming van een betalingsovereenkomst en een handelsaccord tussen Nederland en de Chinese Volksrepubliek.

juli 1957.